

Asia: VN/4118/2019

Lausuntopyyntö parlamentaarisen ohjausryhmän ja asiantuntijatyöryhmän mietinnöstä, luonnos hallituksen esitykseksi avoimuusrekisterilaiksi

Lausunnonantajan lausunto

Kannatatteko avoimuusrekisterin perustamista Suomeen?

Kyllä

Mikä esillä olevista kolmesta avoimuusrekisterin soveltamisalavaihtoehdosta tulisi valita (eli mihin tahoihin kohdistuvaa lobbausta ilmoitusvelvollisuuden tulisi koskea)?

Eduskunta ja ministeriöt

Yleiset huomiot esityksestä

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry (jäljempänä "MaRa") kiittää mahdollisuudesta lausua mietinnössä esitetystä ja toteaa siitä seuraavaa:

MaRa kannattaa kansallisen avoimuusrekisterin perustamista Suomeen ja lakiin perustuvaa sääntelyä, joka velvoittaa vaikuttamistoimintaa harjoittavat järjestöt ja yritykset avaamaan vaikuttamistyötään. On tärkeää, että Suomeen luodaan avoimuusrekisteri, joka tukee avointa edunvalvontaa ja läpinäkyvää päätöksentekoa.

Kansallisen avoimuusrekisterin valmistelussa on ollut esillä kolme eri soveltamisalavaihtoehtoa: (i) koko valtionhallinto, (ii) eduskunta, ministeriöt ja valtion virastot ja (iii) eduskunta ja ministeriöt. MaRa kannattaa esitetyistä soveltamisalavaihtoehdoista (iii) mallia, missä soveltamisalaan kuuluisi ainoastaan eduskuntaan ja ministeriöihin kohdistuva vaikuttamistoiminta. Soveltamisala kattaisi tässäkin laajuudessa suuren määrän vaikuttamiskohteita. Rekisteriin tulisi tämän mukaan ilmoittaa yhteydenpidosta, joka kohdistuu ministereihin, kansanedustajiin sekä näiden avustajiin tai eduskunnan ja ministeriöiden virkamiehiin. Tämä malli olisi lisäksi toimeenpanoltaan kevyin ja vähentäisi siten ilmoitusvelvollisille jatkuvasta raportoinnista aiheutuvaa hallinnollista taakkaa. Soveltamisalan ulottaminen valtionvirastoihin ei ole ainakaan rekisterin perustamisen alkuvaiheessa

tarkoituksenmukaista ennen kuin sen käytännön toimivuudesta on saatavilla kokemusten perusteella enemmän tietoa.

Ilmoitusvelvollisuus

Työryhmä on mietinnössään esittänyt, että vaikuttamistoimintaa ja siihen liittyvää ammattimaista neuvontaa harjoittavien oikeushenkilöiden ja yksityisten elinkeinonharjoittajien olisi rekisteröidyttävä avoimuusrekisteriin ammattimaisen ja pitkäjänteisen vaikuttamistoiminnan alkaessa tai toiminnan muuttuessa sellaiseksi.

Lakiluonnoksen yksityiskohtaisissa perusteluissa on tehty jossain määrin rajanvetoa ammattimaisen ja pitkäjänteisen toiminnan ja toisaalta satunnaisen ja pienimuotoisen vaikuttamisen välillä, mikä kuitenkin jättää käytännössä jonkin verran tulkinnanvaraa.

MaRa pitää tärkeänä, että laissa määritetään tarkasti, millainen yhteydenpito poliittisiin päättäjiin ja virkamiehiin tulee katsoa täyttävän ilmoitusvelvollisuuden kynnyksen. Lisäksi lakiesitystä on hyvä tarkentaa niin, että se avaa lakien valmisteluun ja budjettivallan käyttöön liittyvää vaikuttamistyötä eikä ulota sääntelyä kaikkeen mahdolliseen vuoropuheluun poliittisten päättäjien ja sidosryhmätahojen välillä.

Toimintailmoitus

Työryhmän ehdotuksen mukaan laissa säädettäisiin toimintailmoituksesta, joka on määräaikainen raportti ilmoitusvelvollisen harjoittamasta vaikuttamistoiminnasta.

Toimintailmoitus tulisi antaa kaksi kertaa vuodessa aina toukokuun ja marraskuun aikana. Tästä poikkeuksena olisivat taloudelliset tiedot, jotka ilmoitettaisiin vain kerran vuodessa toukokuun toimintailmoituksen yhteydessä.

Avoimuusrekisterin vaatima raportointi lisää edunvalvontaa tekevien järjestöjen, organisaatioiden ja yksityisten elinkeinonharjoittajien työtä. MaRa katsoo, että toimintailmoitus tulisi yleisestikin antaa vain kerran vuodessa. Se vähentäisi ilmoitusvelvollisille aiheutuvaa työtä ja hallinnollista taakkaa. Lisäksi se joka tapauksessa täyttäisi rekisterille asetetun tavoitteen vaikuttamistoiminnan raportoinnista.

MaRa katsoo ilmoitusvelvollisuuden täyttämiseksi olevan riittävää, että siitä käy ilmi kunkin aiheen osalta vain yhteydenpidon kohteet. Sen sijaan pääasiallisten yhteydenpitotapojen ilmoittaminen ei tuo lisäarvoa vaikuttamistoiminnan läpinäkyvyyteen.

Toimintailmoituksen antamisesta pitää tehdä mahdollisimman helppo ja ilmoitusvelvollisille tahoille kevyt menettely, ja mikä ilmoitus on mahdollista tehdä sähköisesti.

Hämäläinen Sami
Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry